

Utlåtande 2013:88 RIII (Dnr 315-565/2012)

Krav på ändrade byggregler så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras

Motion (2012:17) av Jan Valeskog (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2012:17) av Jan Valeskog (S) om ”Krav på ändrade byggregler så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras” anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Regina Kevius anför följande.

Ärendet

Jan Valeskog (S) framför i en motion (2012:17) att Boverket har infört nya regler för att mäta energieffektivisering för nybyggda hus som innebär att fjärrvärme som uppvärmningsform straffas. Jan Valeskog anser att Boverkets regler ska ändras så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt till stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontoret anför att Boverket tillämpar skilda energikrav på eluppvärmda bostäder och bostäder med andra uppvärmningsformer men att

de inte får ta hänsyn till hur energin produceras, medan stadens eget miljöprogram styr mot annan uppvärmningsform än el genom viktning av uppvärmningsformen.

Exploateringsnämnden anser att det är viktigt att kunna värdera och jämföra olika energitillförselalternativ för uppvärmningen av en byggnad. Med hänvisning till bland annat exploateringsnämndens handlingsplan för stadens energikrav vid markanvisningar så ser nämnden inte att det inte finns motiv till någon ny ändring av stadens bedömning av energianvändningen i byggnader.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden konstaterar att Boverket endast ska ta hänsyn till byggnaders energieffektivitet. Däremot skiljer sig Boverkets nybyggnadskrav på elvärmda hus och hus som uppvärms av fjärrvärme. Nämnden påminner om att Energimyndigheten anser att både fjärrvärme och bergvärme kan vara bra uppvärmningsalternativ ur miljöhänseende.

Stadsbyggnadsnämnden anför att enligt 2 kap 3 § punkten 4 plan- och bygglagen ska en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens främjas. Nämnden ser därför inte att det finns möjlighet för en myndighet att detaljreglera en specifik teknisk lösning eller ett specifikt energislag, då detta inte är förenligt med lagen.

Mina synpunkter

Jan Valeskog anser att det föreligger ett hot mot fjärrvärme och att stadens byggnadsplaner inte ska påverkas av Boverkets ofullständiga regler.

Idag tillämpar staden krav både avseende energiprestanda på byggnaden och avseende hur mycket energi som får användas till uppvärmning. I miljöprogrammet för 2012-2015 anges en högsta energianvändning på 55 kWh per m² och år för allt byggande på stadens mark, vilket ska verifieras två år efter att byggnaden står klar. El som används till uppvärmning viktas med en faktor två för att uppnå teknikneutralitet, vilket i praktiken innebär att om el används till uppvärmning (som med bergvärme) får bara hälften så mycket elenergi användas jämfört med andra uppvärmningssätt.

I exempelvis Norra Djurgårdsstadens första etapper uppförs ett femtontal byggnader, varav en har en geoenergilösning utan anslutning till fjärrvärmenätet, medan övriga fastigheter ansluts till fjärrvärme.

Jag instämmer i stadsledningskontorets yttrande som påtalar att stadens miljöprogram tillsammans med Boverkets byggregler fångar motionens intentioner.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2012:17) om krav på ändrade byggregler så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård (S) och Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Tillstyrka motionen
2. Utöver detta anföras

Motionären lyfter fram att förändringar i Boverkets byggregler från kommande årsskifte gör att det blir relativt lättare att uppnå nybyggnadskraven på energianvändning genom att installera eldrivna värmepumpar än att köpa in fjärrvärme. Som motionären lyfter fram innebär det en risk för ökad användning av el för uppvärmning, tvärt emot de mål som staden satt upp. Det finns därför anledning för staden att uppmärksamma regeringen på denna oönskade effekt, precis som motionären föreslår. Även om Kommunfullmäktige uppdragit åt Exploateringsnämnden att tillämpa väsentligt strängare krav på energianvändning i de byggnader som uppförs på stadens mark, får de nationella reglerna genomslag i annat byggande i staden.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:17) av Jan Valeskog (S) om ”Krav på ändrade byggregler så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras” anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 29 maj 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Regina Kevius

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Tomas Rudin, Olle Burell och Emilia Bjuggren (alla S), Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (S) och (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Delvis bifalla motionen
2. Samt därutöver anför

Ur klimatsynpunkt är det lika viktigt att spara energi som att producera energi på ett klimatvänligt sätt. Energisparåtgärder bör i första hand ske vid byggtillfället och inkludera hela produktionskedjan. Energiproduktion kommer i framtiden att kunna ske på många olika sätt och både lokalt som centralt. Det är ur fastighetsägarens synvinkel ekonomiskt väsentligt att själv kunna producera sin egen energi genom ex. sol, vind eller geotermi. Det installerade energisystemet bör därför vara flexibelt. Elproduktion kan – och kommer – att ske på ett helt förnybart sätt och man bör därför generellt sett inte missgynna denna produktionsform.

Geotermi kan ex. kompletteras med vindkraft och sol-el och därmed bli lika eller mer klimatvänlig som andra produktionsformer. Det är därför rimligt att Boverkets byggregler begränsas till energisparregler och krav på flexibilitet vad gäller produktionssystem. Regler vad gäller energiproduktionsform bör utformas av kommun eller regionala beslutsorganisationer.

ÄRENDET

Jan Valeskog (S) framför att Boverket har infört nya regler för att mäta energieffektivisering för nybyggda hus som innebär att fjärrvärme som uppvärmningsform straffas. Jan Valeskog anser att Boverkets regler ska ändras så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt till stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret uppfattar inte att Boverket har ändrat sina regler i det avseende hur energianvändningen i nybyggda hus ska beräknas och mätas sedan den senaste förändringen från årsskiftet 2006/2007 då kravet att energiberäkningen skulle verifieras efter två år. Boverket ska dock, som motionären påpekar, bortse från hur energin produceras och endast se till mängden tillförd energi. Detta är enligt stadsledningskontorets mening en viktig princip, eftersom regleringar i detta avseende skulle leda till att enskilda abonnenter skulle kunna tvångsanslutas till en viss leverantör eller monopolist. Därutöver kan anföras att energimyndigheten tidigare konstaterat att det inte entydigt kan avgöras vilken uppvärmningsform som är bäst av fjärrvärme och bergvärme. Detta avgörs från fall till fall, beroende på anläggning och hur elen produceras. Dock ska konstateras att Boverkets byggregler har skilda energikrav för eluppvärmda bostäder och bostäder med andra uppvärmningsformer.

Staden tillämpar i miljöprogrammet 2012-2015 kravet energianvändning på maximalt 55 kWh/m², vilket motsvarar passivhusstandard i nybyggnationen. Miljöprogrammet anger också principen att el ska undvikas som uppvärmningsmedel genom tillämpningen av en viktningsfaktor om 2,0 jämfört med annan uppvärmningsform. Stadsledningskontoret menar därmed att motionärens första yrkande i denna mening är tillgodosedd.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anse motionen besvarad med vad som anförts i tjänsteutlåtandet.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 augusti 2012 att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen

Reservation anfördes av vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S), Åke Askensten m.fl. (MP) och Ann-Margarethe Livh (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Åke Askensten m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 juni 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Inga nya bestämmelser från Boverket

Bestämmelserna i Boverkets Byggregler (BBR 19) har inte infört några nya regler med avseende på hur energianvändningen i nybyggda hus ska beräknas och mätas. Den senaste ändringen som infördes var 2006/2007 då krav infördes i BBR på att energiberäkningarna skulle verifieras genom att mäta verklig energiförbrukning inom två år.

Staden ska tillämpa nya energikrav på 55 kWh/m²

Fullmäktiges beslut i december 2010 om att staden skulle börja tillämpa energikrav vid nybyggnation på motsvarande passivhus har arbetats in i det nya miljöprogrammet för Stockholm 2012-2015. Kravet i miljöprogrammet innebär energianvändning på maximalt 55 kWh/m² och år. I miljöprogrammet föreslås också att en viktningfaktor på 2,0 ska tillämpas om el används för uppvärmning, för att minimera användningen av el.

Exploateringsnämnden har i maj 2012 antagit en handlingsplan för stadens energikrav vid markanvisningar. Utarbetandet av handlingsplanen genomfördes i bred process med stadens förvaltningar och med representanter från bygg- och fastighetsbranschen samt oberoende expert. Handlingsplanen styr upp hur energianvändningen ska följas upp. För att få en bra styrning och uppföljning av energianvändningen ska Svebyprogrammets (www.sveby.org) riktlinjer och indata användas. Detta ska säkerställa att vi får en enhetlig rapportering av energianvändningen – vilket har varit viktigt för byggbranschens aktörer.

Ett starkt önskemål från branschens företrädare är att stadens så långt det är möjligt använder enhetliga nationella modeller och verktyg i sin tillämpning av energikrav. Genom att staden tar utgångspunkt från BBR:s regler kompletterat med Svebyprogrammets riktlinjer ges enhetliga och robusta förutsättningar för branschens tillämpning av energikraven.

Med hänvisning till bland annat exploateringsnämndens handlingsplan för stadens

energikrav vid markanvisningar så ser exploateringskontoret inte att det inte finns motiv till någon ny ändring av stadens bedömning av energianvändningen i byggnader.

Regler för produktionsform av energi till nybyggda fastigheter

SIS har dragit igång ett arbete med standardisering av primärenergifaktorer för energi. Primärenergifaktorer är ett sätt att kvalitetsvärdera olika energislag från ax till limpa (exergi). Idag finns ingen enhetlig nationell definition av primärenergifaktorer utan det finns beräkningar som olika aktörer i samhället låtit ta fram. SIS arbete är därför angeläget men utgör en stor utmaning som tar lång tid eftersom det handlar om att många olika aktörer måste samsas. Detta arbete är också intressant för Boverket som har uppdrag att införa ett EU-direktiv om primärenergifaktorer i Svensk lagstiftning. Frågan är dock på vilket sätt som Boverket kommer att ta sig an detta uppdrag.

Exploateringskontoret håller med om att det är viktigt att kunna värdera och jämföra olika energitillförselalternativ för uppvärmningen av en byggnad. Detta har staden beaktat i arbetet med handlingsplanen för stadens nya energikrav, men det är viktigt att vi får enhetliga nationella riktlinjer och regler för hur detta ska tillämpas vid nybyggnation.

Det arbete som SIS påbörjat och Boverkets uppdrag att implementera regler för primärenergifaktorer är en bra start och exploateringskontoret ser att detta kan leda till den förändring av Boverkets regler som Jan Valeskog efterfrågar i sin motion.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2012 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Vid ansökan om nybyggnation av byggnad ställer staden krav på byggnadens energiprestanda utifrån boverkets byggregler, BBR samt utifrån energikrav och beräkningsföreskrifter antagna av exploateringsnämnden i juni 2012.

I Boverkets byggregler, BBR, finns krav på en byggnads energiprestanda med angivande av krav på värmegenomgångskoefficient, d.v.s. hur mycket värme som får läcka genom väggar, fönster, tak m.m. eller med andra ord hur energieffektiv en byggnad ska vara. Dessutom anges ett energikrav som i klimatzon III (Stockholm) för

närvarande är 55 kWh/m² för eluppvärmda bostäder och 90 kWh/m² för bostäder med annan uppvärmningsform.

Exploateringsnämnden tillämpar förutom BBR stadens egna krav på energianvändning vid nybyggnation. I miljöprogrammet för 2012-2015 anges en högsta energianvändning på 55 kWh per m² och år för allt byggande på stadens mark, vilket ska verifieras två år efter att byggnaden står klar. Dessutom har Exploateringsnämnden nyligen infört att verifieringen ska ske enligt det landsövergripande Svebyprogrammets riktlinjer (www.sveby.org). Sveby står för standardisering och verifiering av energiprestanda i byggnader. I Svebyprogrammet anges riktlinjer för hur energiprestanda hos en byggnad ska beräknas.

Om el används till uppvärmning (som med bergvärme) tillämpar Exploateringsnämnden även miljöprogrammets regel att el har en viktningfaktor på två. Detta innebär att mängden el till uppvärmning i byggnaden multipliceras med två, eller i praktiken att bara hälften så mycket elenergi får användas jämfört med andra energislag. Bakgrunden till val av faktor är dels Boverkets tidigare krav på att elvärmda hus fick använda 55 kWh per m² och hus som värms med annan energikälla fick använda 110 kWh per m², dvs. en faktor 2. Vid upprättandet av Miljöprogrammet och kravställning för Norra Djurgårdsstaden analyserades frågan. En faktor 2 medger teknikneutrala alternativ av uppvärmningslösningar och där hänsyn tas till energikvalitet.

I praktiken kan förvaltningen konstatera att i exempelvis Norra Djurgårdsstadens första etapper uppförs ett femtontal byggnader, varav en har en geoenergilösning utan anslutning till fjärrvärmenätet och övriga fastigheter ansluts till fjärrvärme. Om detta ger en fingervisning om framtida proportioner förverkligas inte motionärens farhågor.

Av ovanstående framgår att staden, även fortsättningsvis, ser både till den tillförda energin till fastigheten och skiljer på kraven för elvärmda och fjärrvärmda byggnader. Motionärens första förslag är således redan tillgodosett.

Förvaltningen konstaterar att Boverket i sina regleringsbrev inte ska ta hänsyn till hur energin produceras, de ska endast se till byggnaders energieffektivitet som sådana. Däremot skiljer sig Boverkets nybyggnadskrav på elvärmda hus och hus som uppvärms av fjärrvärme. Kraven på bostäder i vår klimatzon kräver en energiåtgång på högst 90 kWh/kvadratmeter Atemp. För elvärmda hus är motsvarande nivå 55 kWh/kvadratmeter A-temp.

Som en upplysning kan också noteras att EU har ställt krav på att en primärenergiindikator ska införas som kompletterande information om byggnaders energiprestanda dvs. vid energideklarationer. Primärenergi är ett mått på hela kedjan från utvinning av energi till det slutliga användandet. Då det saknas standard för primärenergifaktorer i Sverige har SIS därför under våren 2012 startat ett arbete för att jobba med frågan. Arbetet beräknas ta några år att utföra.

Den 30 mars 2009 avgjorde Miljööverdomstolen i ett mål, MÖD 2009:7, att en kommunal nämnd inte hade rätt att förbjuda en person att installera en bergvärmeanläggning med motiveringen att anslutning till fjärrvärme var ett bättre alternativ från miljösynpunkt samt att merkostnaden inte var oskälig.

Miljööverdomstolen fann att det inte entydigt kunde sägas om fjärrvärme eller bergvärme var bästa teknik. Man fann vidare att både fjärrvärme och bergvärme normalt torde uppfylla de hänsynskrav som enligt 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken är rimliga att ställa.

Domstolen stödde sig bl.a. på Energimyndigheten, som ansåg att både fjärrvärme och bergvärme kan vara bra uppvärmningsalternativ ur miljöhänsen. De är resurseffektiva och ger ofta upphov till låga utsläpp, speciellt om fjärrvärmen produceras med i huvudsak förnybar energi och bergvärmepumpen har en hög värmefaktor (verkningsgrad) samt elen är förnybart producerad. Att avgöra huruvida fjärrvärme är bättre än bergvärme är svårt därför att det beror av anläggning och av vilken energikälla som används.

Sammantaget är därför Energimyndighetens bedömning att det inte entydigt kan sägas om fjärrvärme eller bergvärme kan anses vara bästa möjliga teknik med hänsyn till den sammantagna miljöpåverkan. Miljöförvaltningen delar Energimyndighetens ståndpunkt för såväl stadens fastigheter som för det privata beståndet. Det skulle dessutom te sig stötande att kräva att privata fastighetsägare obligatoriskt skall ansluta sig till fjärrvärme som i praktiken utgör ett lokalt monopol och där staden är delägare i fjärrvärmebolaget.

Miljöförvaltningen konstaterar att Boverkets nybyggnadsregler skiljer redan idag på produktionsformen av energin och ser, liksom Energimyndigheten att både fjärrvärme och bergvärme kan vara bra uppvärmningsalternativ ur miljöhänsen. Förvaltningen avstyrker därför motionärens förslag om att Boverket ändrar sina regler i detta avseende.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen samt att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Tomas Rudin m.fl. (S), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt 2 kap 3 § punkten 4 plan- och bygglagen ska en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens främjas. Med anledning till denna lagparagraf ser inte kontoret att det finns möjlighet för en myndighet att detaljreglera en specifik teknisk lösning eller ett specifikt energislag då detta inte är förenligt med lagen. Av samma anledning finns det även skäl att detaljplaner inte får göras mer detaljerade än vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet med den, detta gäller även i andra ärenden enligt PBL.

I motionen skriver Jan Valeskog att det föreligger ett hot mot fjärrvärme och att stadens byggnadsplaner inte ska påverkas av boverkets ofullständiga regler.

Vad gäller fjärrvärmens etablering i samhället finns det konkurrenshinder som måste redas ut innan kommuner eller Boverket kan/får reglera detta energiuppvärmningssystem. I en statlig utredning (SOU 2011:44) framgår ett försök till att skapa förutsättningar för en god konkurrens på fjärrvärmemarknaden. I Konkurrensverkets remissvar (dnr 357/2011) avstyrker verket utredningen. I huvudsak anser Konkurrensverket inte att förslaget skapar tillräckligt konkurrenstryck på fjärrvärmemarknaden för en fungerande konkurrens. I detta remissvar nämns bland annat att Konkurrensverket i princip betraktar fjärrvärme, där den finns tillgänglig, som ett lokalt monopol. Detta bör med andra ord inte vara förenligt med nämnd lagparagraf 2 kap 3 § punkten 4 plan- och bygglagen om en effektiv konkurrens.

Dessutom har Boverket i samverkan med Konkurrensverket ytterliga regeringsuppdrag (S2011/10460/PBB) för att just utvärdera vissa tillväxt- och konkurrensbestämmelser med anledning till en lagändring som gjordes 2008 där den ekonomiska dimensionen infördes och som tidigare inte varit tydlig nog tillskillnad från de sociala och ekologiska dimensionerna. Denna lag infördes därefter till dagens plan- och bygglag 2 kap 3 § (2010:900). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (socialdepartementet) senast den 15 april 2013.

Med anledning till detta anser inte kontoret att det finns fog att begära några ytterliga förändringar i regelsamlingarna än de förslag som nämnts ur Boverkets resultat av de regeringsuppdrag som tas upp i denna skrivelse.

Med beaktande av detta som framförs i detta svar på motionen anser kontoret inte att dagens regler är ofullständiga så som det uttrycks ur motionen.

RESERVATIONER M.M.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S), Åke Askensten m.fl. (MP) och Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Att besvara remissen enligt följande.

Motionären lyfter fram att förändringar i Boverkets byggregler från kommande årsskifte gör att det blir relativt lättare att uppnå nybyggnadskraven på energianvändning genom att installera eldrivna värmepumpar än att köpa in fjärrvärme. Som motionären lyfter fram innebär det en risk för ökad användning av el för uppvärmning, tvärt emot de mål som staden satt upp. Det finns därför anledning för staden att uppmärksamma regeringen på denna oönskade effekt, precis som motionären föreslår.

Även om Kommunfullmäktige uppdragit åt Exploateringsnämnden att tillämpa väsentligt strängare krav på energianvändning i de byggnader som uppförs på stadens mark, får de nationella reglerna genomslag i annat byggande i staden.

Särskilt uttalande gjordes av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande.

Det är viktigt att Boverket snarast utarbetar nationella riktlinjer och regler för hur man kan värdera och jämföra olika energitillförselalternativ för uppvärmning av en byggnad. I denna fråga kan staden - som motionären föreslår – genom en skrivelse till regeringen och Boverket påskynda utvecklingen.

I kontorets skrivning nämns (sid 2) att det inte skett några regeländringar med avseende på hur energianvändningen i nybyggda hus ska beräknas och mätas. Dock har vissa förändringar skett i Boverkets byggregler. Från och med den 1 februari 2009 krävs en energianvändning på max 55 kWh/m² vid elanvändning och för övrig användning skärptes kraven från 110 till 90 kWh/m² och år (fr.o.m. den 1 jan. 2012). Det senare kravet gäller vid fjärrvärmeanvändning.

Staden har beslutat att 55 kWh/m² ska gälla för alla nybyggda hus oavsett vilken typ av energianvändning (vid eluppvärmning en riktningsfaktor 2,0). Dessa bestämmelser kan ur miljösynpunkt få oönskade effekter såsom motionären också påpekar. En eluppvärmd fastighet med el från kolkraftverk (max 55 kWh/m²) är mer klimatbelastande än en fastighet uppvärmd med fjärrvärme producerad av ett fossilfritt bränsle (max 90 kWh/m²).

Nationella riktlinjer är nödvändiga så att även produktionsformerna av energi kan mätas, jämföras och värderas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V) enligt följande.

Att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

1. Delvis instämma i förvaltningens synpunkter
2. Därutöver anföras att det ur klimatsynpunkt är lika viktigt att spara energi som att producera energi på ett klimatvänligt sätt. Energisparåtgärder bör i första hand ske vid byggtillfället och inkludera hela produktionskedjan. Energiproduktion kommer i framtiden att kunna ske på många olika sätt och både lokalt som centralt. Det är ur fastighetsägarens synvinkel ekonomiskt väsentligt att själv kunna producera sin egen energi genom ex. sol, vind eller geotermi. Det installerade energisystemet bör därför vara flexibelt. Elproduktion kan – och kommer – att ske på ett helt förnybart sätt och man bör därför generellt sett inte missgynna denna produktionsform. Geotermi kan ex. kompletteras med vindkraft och sol-el och därmed bli lika eller mer klimatvänlig som andra produktionsformer.
3. Det är därför rimligt att Boverkets byggregler begränsas till energisparregler och krav på flexibilitet vad gäller produktionsystem. Regler vad gäller energiproduktionsform bör utformas av kommun eller regionala beslutsorganisationer.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Tomas Rudin m.fl. (S) enligt följande.

Att Stadsbyggnadsnämnden beslutar att

- Tillstyrka motionen
- Därutöver anföras följande:

Motionen rör förändrade byggregler kring energihushållning. Som framgår av bifogad länk: <http://www.boverket.se/Bygga--forvalta/Nya-byggregler-1-januari/> så har boverket infört nya byggregler från den 1 januari 2012. På hemsidan står bland annat att läsa:

”Den 1 januari 2012 trädde Boverkets ändrade byggregler, BBR, i kraft. Det är resultatet av ett omfattande revideringsarbete som har genomförts i dialog med bransch och myndigheter. Avsnitten om energihushållning och brandskydd är ändrade. Dessutom inför Boverket regler om ändring av byggnad i BBR.

Under hela 2012 gäller övergångsbestämmelser och byggherren kan välja att tillämpa gamla eller nya regler. Från den 1 januari 2013 gäller de nya reglerna fullt ut. Det vill säga man får välja att tillämpa BBR 18 i sin helhet eller BBR 19 i sin helhet under övergångsåret. Reglerna om ändring av byggnad ska inte börja tillämpas förrän den 1 januari 2013. ”

Snedvridningen ett faktum. Eftersom dagens regler inte tar denna hänsyn till den totala användningen av primär energi i nybyggda fastigheter, utan bara ser till köpt energi, så styr reglerna i praktiken till förmån för lokal, elbaserad uppvärmning med värmepumpar och till nackdel för biokraftvärmebaserad fjärrvärme.

Detta är oacceptabelt och detta måste staden ta tydlig ställning emot och även verka för att staten snarast ändrar reglerna. Precis som motionen föreslår.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2012:17

2012:17

Motion av Jan Valeskog (S) om krav på ändrade byggregler så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras

Dnr 315-565/2012

Boverket har infört ett nytt sätt att mäta energieffektivisering för nybyggda hus på, vilket på ett negativt kan komma att påverka Stockholms miljöambitioner vid nybyggnation av bostäder. Dessa regler innebär i praktiken att man enbart mäter energieffektivisering utifrån den mängd energi som köps till fastigheten, utan hänsyn till hur den produceras eller hur energieffektiv själva byggnaden är.

Detta har snabbt visat sig leda till kortsiktiga lösningar som ökar elbehovet eftersom det enklaste och billigaste sättet att nå målen är att sätta in eldrivna värmepumpar. De nya reglerna blir en stark drivkraft att välja fastighetsnära lösningar som en värmepump inuti byggnaden, sitter värmepumpen i grannens hus räknas det inte som en energieffektivisering. På samma sätt drabbas den mest miljövänliga formen av uppvärmning av fastigheter, nämligen fjärrvärmen. En energiform som dessutom på ett optimalt och miljövänligt sätt även producerar el. Fjärrvärmen är den enskilt främsta faktorn till att Stockholm har så låga utsläpp av klimatgaser per person, som vi har idag, i en internationell jämförelse.

Fjärrvärmen produceras i huvudsak på ett fossilfritt sätt i Stockholm (idag till ca 80 procent), men kommer med de i tiden närliggande projekten, med nya biobränsleeldade kraftvärmeverk, bli nästan helt producerad med fossilfria bränslen. Detta är dock ovidkommande i de nya regler som Boverket har infört. Där motverkas fjärrvärmen i praktiken till förmån för värmepumpar som drivs med mer miljöbelastande elenergi, som dessutom under kalla vintermånader oftast förbrukar särskilt mycket el. Boverket bortser från hur energin produceras utan ser enbart till mängden tillförd energi vilket är ett

miljöhot i sig, utifrån de miljöambitioner som Stockholm har i bland annat vårt miljöprogram.

Mot denna bakgrund måste staden både uppmärksamma detta hot mot den minst miljöbelastande energikällan, nämligen fjärrvärmen, och se till att stadens byggnadsplaner inte påverkas av Boverkets ofullständiga regler. Men även kraftfullt agera mot regering och riksdag så att reglerna ändras mot en mer miljövänlig inriktning.

Mot denna bakgrund föreslår jag att

1. staden, i enlighet med tidigare praxis, fortsätter att bedöma den totala energianvändningen i nybyggda fastigheter, inte bara tillförd energi till fastigheten
2. staden till regeringen kräver att Boverket ändrar sina regler så att även produktionsformen av energin till nybyggda fastigheter värderas i byggreglerna.

Stockholm den 2 april 2012

Jan Valeskog